І СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Інтегрований курс з фундаментальних дисциплін
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут
Розробник(и)	Голубнича В.М.
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти; НРК України – 8 рівень; QF-LLL – 7 рівень; FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких 18 годин становить контактна робота з викладачем (16 годин практик, 2 години лекцій), 72 години становить самостійна робота
Мова (и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов’язкова навчальна дисципліна для освітньої програми спеціальності 221 Стоматологія
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: анатомії, фізіології, гістології, біохімії людини, мікробіології та фармакології
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасного конструктивного мислення та системи фундаментальних медико-біологічних знань, здатності їх використовувати в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у стоматологічній практиці. Вступ. Топографо-анатомічні особливості опорно-рухового апарату організму людини. Спланхнологія. Будова нервової системи. Судинно-лімфатична система. **Тема 2.** Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-	

лікувальних заходів у стоматологічній практиці. Вступ. Збудливі структури. Гуморальна та нервова регуляція функцій організму. Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи. Фізіологія обмін речовину систем дихання, травлення. Фізіологія системи виділення. **Тема 3.** Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці. Вступ. Тканини організму: епітеліальні, кров та лімфа, сполучні, м'язові, нервова тканина. Органи чуттів. **Тема 4.** Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці. Вступ. Фізико-хімічні властивості білків, ліпідів, вуглеводів. Методи дослідження біохімічного складу біологічних рідин. Патологічні стани пов'язані з метаболічними порушеннями. **Тема 5.** Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини в стоматологічній практиці. Вступ. Загальна будова мікроорганізмів. Імунологія. Спеціальна бактеріологія, вірусологія та мікологія. Методи діагностики інфекційних хвороб. Імунобіологічні препарати для лікування та профілактики стоматологічних хвороб людини. **Тема 6.** Сучасні комплексні уявлення про патоморфологічні та патофізіологічні процеси в організмі людини в стоматологічній практиці. Вступ. Патогенез та патологічна анатомія соматичних та інфекційних хвороб. Методи верифікації діагнозів. Особливості порушень при системних та онкологічних захворюваннях. **Тема 7.** Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах. Вступ. Загальна фармакологія. Лікарські засоби, що впливають на функцію центральної нервової системи, аферентну та еферентну іннервацію. Фармакологія лікарських засобів, що впливають на функцію органів дихання, органів травлення, функцію нирок, серцево-судинної системи, на систему крові. **Тема 8.** Підсумковий контроль. Обговорення.	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РН1.	Знати особливості будови та функціонування людського організму в умовах норми та патології.
РН2.	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми на підставі знань про людину, її органи та системи
РН3.	Уміти встановлювати вірогідний синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 1.	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання
ПРН 2.	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень

	оцінювати інформацію щодо діагнозу.
7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л) та практичні заняття (ПЗ):
7.1 Види навчальних занять	***Тема1.*** Л 1. Роль дисципліни у підготовці лікаря-стоматолога. Особливості використання комплексних системних базових знань про людину у діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань. ПЗ.1 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про анатомію людини у діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань. ***Тема 2.*** ПЗ.2 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів в стоматологічній практиці. ***Тема 3.*** ПЗ.3 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про гістологію та ембріологію людини для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці. ***Тема 4.*** ПЗ.4 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про біохімію людини для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці. ***Тема 5.*** ПЗ.5 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про медичну мікробіологію для діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб людини в стоматологічній практиці. ***Тема 6.*** ПЗ.6 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про потоморфологічні та патофізіологічні процеси в організмі людини в стоматологічній практиці. ***Тема 7.*** ПЗ.7 Вирішення практичних завдань щодо використання знань про фармакологію в стоматологічній практиці для вибору лікувальної тактики. ПЗ. 8 Підсумковий контроль.
7.2 Види навчальної діяльності	НД 1. Виконання кейсів за результатами вивчення тем 1-7. НД 2. Комп'ютерне тестування за базою питань.

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. інтерактивну лекцію;

МН2. Аналіз конкретних ситуацій;

МН3. практико-орієнтоване навчання.

Лекція надає студентам матеріали щодо місця дисципліни у підготовці лікаря та ролі комплексних знань про будову та функціонування людського організму у діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1). Лекція доповнюється практичними заняттями, що надають

студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1 та РН 2). Практико-орієнтоване навчання передбачає визначення студентами провідних синдромів на основі вирішення клінічно-орієнтованих ситуаційних завдань (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять, а також обговорення у групі можливих варіантів вирішення проблемної ситуації та пояснення можливих помилкових рішень. Під час обговорення студенти набуватимуть навичок критичного ставлення до наявної інформації, синтезу та аналітичного мислення.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається із використанням якісних критеріїв та трансформується у мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової шкали. Під час оцінювання студентів застосовують 200 бальну шкалу. Мінімальним вважається отримання здобувачем 120 балів (60%).

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань, самооцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При засвоєнні матеріалу модулю студент за кожне практичне заняття отримує максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно»). Оцінювання протягом семестру проводиться у формі комп'ютерного тестування та колективних дискусій. Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Наприкінці дисципліни обраховується середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються ПМК (диф. заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4,29	103	3,58	86
4,95	119	4,25	102	3,54	85
4,91	118	4,20	101	3,49	84
4,87	117	4,16	100	3,45	83
4,83	116	4,12	99	3,41	82
4,79	115	4,08	98	3,37	81
4,75	114	4,04	97	3,33	80
4,70	113	3,99	96	3,29	79

4,66	112	3,95	95	3,25	78
4,62	111	3,91	94	3,20	77
4,58	110	3,87	93	3,16	76
4,54	109	3,83	92	3,12	75
4,50	108	3,79	91	3,08	74
4,45	107	3,74	90	3,04	73
4,41	106	3,70	89	3	72
4,37	105	3,66	88	Менше 3	Недостатньо
4,33	104	3,62	87		

Підсумковий контроль здійснюється на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які набрали кількість балів, не меншу за мінімальну та не мають пропущених занять. Форма підсумкового контролю – залік, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80. Мінімальна кількість балів, яку студент повинен набрати за ПМК становить 48. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів за ПМК.

Оцінка за дисципліну виставляється за традиційною 4-бальною шкалою і конвертується у 200-бальну (таблиця 2).

Таблиця 2.

Відповідність результату успішності в балах до системи традиційного оцінювання

Поточна успішність	Підсумковий модульний контроль	Оцінка з дисципліни	4-х бальна шкала
102 - 120	80,0	170–200	5 (відмінно)
84,0 – 101,9	64,0	140–169,9	4 (добре)
72,0 – 83,9	48,0	120–139,9	3 (достатньо)
Менше 72	0	Менше 120	2 (незадовільно)

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання мультимедійного обладнання та персональних комп’ютерів (ЗН 1)

10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення

Навчальні ресурси

Основна література

1. Анатомія людини. У 3-х томах. / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін. Вінниця: Нова книга, 2015. 368 с.

2. Гістологія. Цитологія. Ембріологія: підручник / О. Д. Луцик, Ю. Б. Чайковський, Е. Ф. Барінов [та ін.]; за ред.: О.Д. Луцика, Ю.Б. Чайковського. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 592 с.

3. Патоморфологія та гістологія: атлас [гістологія, патоморфологія, цитоморфологія] / Д. Д. Зербіно, М. М. Багрій, Я. Я. Боднар, В. А. Діброва. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 800 с.

4. Смірнов О. Ю. Медична біологія: Енциклопедичний довідник. – Київ: Ліра-К, 2016.

5. Фізіологія / За ред. В.Г. Шевчука. 4-те вид. – Вінниця: Нова книга, 2018. – 448 с. 2. Фізіологія. Короткий курс. / За ред. Мороз В.М., Йолтухівський М.В. 2-ге вид. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 392 с.

Допоміжна література:

1. Іншина, Н.М. Курс лекцій з біохімії. Розділ "Метаболізм нуклеотидів": навч. посіб. / Н.М. Іншина. - Електронне видання каф. Біофізики, фармакології та біомолекулярної інженерії. - Суми: СумДУ, 2018. - 41 с.

2. Практикум із мікробіології, вірусології та імунології. Частина 2. Спеціальна бактеріологія / укладачі : М. М. Каплін, В. М. Голубнича, Т. В. Івахнюк, Ю. П. Івахнюк. – Суми : Сумський державний університет, 2015.
Інформаційні ресурси в Інтернеті http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html http://anatomia.org.ua/ https://ocw.sumdu.edu.ua/content/807 База тестових завдань ЦТ з патологічної фізіології до іспиту «Крок -1»

ІІ ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
_____денна_форма навчання							
1	Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів в стоматологічній практиці.	13	2	2		9	
2	Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів в стоматологічній практиці.	11		2		9	
3	Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці.	11		2		9	
4	Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в стоматологічній практиці.	11		2		9	
5	Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини в стоматологічній практиці.	11		2		9	
6	Сучасні комплексні уявлення про потоморфологічні та патофізіологічні процеси в організмі людини в	11		2		9	

	стоматологічній практиці.						
7	Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах.	11		2		9	
8	Підсумковий контроль. Обговорення.	11		2		9	
Всього з навчальної дисципліни за денною *формою навчання:*		90	2	16		72	

Схвалено на засіданні кафедри, протокол № ____ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ _____ _____
(назва кафедри) (підпис) (прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО:[1)]

Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми « ») _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми « ») _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____

Додаток 1

Узгодження результатів навчання з методами викладання, навчання та оцінювання

Програмні компетентності / результати навчання	Результат навчання за дисципліною	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання і навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
ПРН 1	РН1., РН2., РН3.	ПЗ, ЛЕКЦІ	Виконання кейсів, комп'ютерне тестування за базою питань	Інтерактивна лекція, кейс-стаді / аналіз ситуації, навчальна дискусія.	Мультимедіа, комп'ютери, мережі та системи	Вирішення ситуативних завдань протягом семестру (онлайн-дискусія) та контрольна письмова робота (онлайн) у вигляді тестів
ПРН 2	РН1., РН2., РН3.	ПЗ, ЛЕКЦІ	Виконання кейсів, комп'ютерне тестування за базою питань	Інтерактивна лекція, кейс-стаді / аналіз ситуації, навчальна дискусія.	Мультимедіа, комп'ютери, мережі та системи	Вирішення ситуативних завдань протягом семестру (онлайн-дискусія) та контрольна письмова робота (онлайн) у вигляді тестів